

Příloha ŠVP:

„Svět kolem nás“

V této příloze jsou systematicky seřazeny cíle vzdělávání, vzdělávací nabídka činností a kompetence, ke kterým dítě směřuje a osvojuje si je.

I. Rozhlížíme se kolem nás

Prostřednictvím situací a plánovaných činností se dítě adaptuje, seznamuje a utváří vztahy k okolí.

CÍLE:

- **seznámit se s možnostmi a rozsahem pohybu ve třídě a na zahradě MŠ s ohledem na vlastní bezpečnost i na druhé**
(nabízené pohybové aktivity ve třídě, využití náradí a náčiní, pravidla společných her, reakce na pokyny)
- **uvědomovat si vlastní tělo s jeho potřebami a funkcí**
(části těla, vnitřní orgány, smysly, sebeobslužné činnosti, časová orientace vzhledem k potřebám těla, jak tělo funguje a co umí)
- **rozvítet verbální a neverbální dovednosti**
(mluvidla, výslovnost, vyprávění, naslouchání...)
- **rozvítet rozlišovací schopnosti**
(velikost, barva, vlastnost...)
- **poznáváním a prožíváním vést ke zvědavosti a radosti z objeveného**
(podněty – věci kolem nás, příroda, počasí...)
- **rozvítet pozitivní vztahy k sobě**
(citová samostatnost, zdravé sebevědomí)
- **posilovat rodinné vazby**
(členové rodiny a vazby, funkce rodiny)
- **vytvářet podmínky pro vznik kamarádských vztahů ve skupině**
- **seznámit se základními pravidly společenského chování**
(pozdravit, stolování, neskákat do řeči...)
- **spoluvytvářet pohodové a estetické prostředí**
(vytvoření a dodržování pravidel třídy, výzdoba třídy, společenské hry...)
- **na základě poznatků vytvářet pozitivní vztah k místu, ve kterém žijí**
(hračky, věci denní potřeby, moje místo...)
- **přizpůsobit se běžným změnám**
(adaptace na prostředí...)

NABÍDKA ČINNOSTÍ:

- poznáváme prostředí třídy, MŠ, zahrady
- známe svoji značku, místo na své věci a potřeby
- všechno má své místo – kam patří hračky
- seznámení s dětmi – psychomotorické a pohybové hry
- seznámení s pravidly chování
- hrajeme si na medvídky, broučky, sluníčka – společný úkryt – muchlání papíru – pelíšek
- básnička naší třídy – třídní pozdrav (rituál)
- rozhovor – co bylo o prázdninách (děti si mohou donést..., hra, manipulace, sestavování...)
- naše plány – co by děti chtěly, co je nejvíce zajímá...
- založíme si portfolia – krabice, fotky
- dechová cvičení – ovládnání svého dechu
- tvoření rodiny z figurek (táta, máma, já...)
- hra na rodinu – chůze samostatná, ve dvojicích...
- rytmicizace – jednoslabičná, dvojslabičná... (táta, maminka)
- užívání zdrobnělin
- jsme medvídci, broučci, sluníčka – co všechno umíme
  - motivační cvičení
  - grafomotorická cvičení
  - jednoduché skládání papíru – naše školička
  - labyrint – plošná orientace

DÍTĚ SMĚŘUJE K TĚMTO KOMPETENCÍM:

- zvládnout sebeobsluhu
- zadaptovat se
- koordinovat lokomoci
- domluvit se slovy (gesty)
- pojmenovat, co vidí
- záměrně pozorovat a všímat si
- navazovat kontakty s dětmi i dospělými
- uplatňovat základní návyky společenského chování
- utvořit si základní představu o pravidlech chování (třídní pravidla)
- orientovat se bezpečně v prostředí třídy, mateřské školy a okolí

KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

K učení:

- soustředěně pozoruje, objevuje, užívá jednoduché pojmy, znaky, symboly
- klade otázky, aktivně si všímá, co se kolem děje, chce porozumět věcem – jevům – dějům

K řešení problémů:

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí
- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti – postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje

Komunikativní:

- rozumí slyšenému, slovně reaguje, klade otázky – odpovědi
- domlouvá se gesty i slovy

Sociální a personální:

- rozhoduje o svých činnostech
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí

Činnostní a občanské:

- svoje činnosti se učí plánovat, organizovat, řídit
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem něj děje
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky

II. Kamarádíme se s okolím

Prostřednictvím situací a plánovaných činností dítě vnímá, pozoruje, experimentuje a poznává (sbírá informace).

CÍLE:

- **rozvítet pohybové dovednosti, koordinaci a rozsah pohybu**
(psychomotorické hry, hry s pravidly, správné držení těla...)
- **vnímat své tělo, jeho potřeby, vytvářet povědomí o zdravém životním stylu**
(oblékání dle počasí, ovoce a zelenina, zdraví a nemoci, ekosystémy – zahrada, les, město...)
- **upevňovat řečové dovednosti**
(mluvidla, dech, artikulace, výslovnost, hlásky ve slovech)
- **rozvítet vyjadřovací schopnosti**
(formulace otázek a odpovědí, slovní zásoba, vyprávění, popis...)
- **osvojovat si poznatky předcházející čtení a psaní**
(rozlišování znaků, písmen, poznat své jméno, čtení zleva doprava)
- **na základě získaných informací vést k zájmu o zkoumání a objevování**
- **rozvítet myšlení a paměť**
(hledat řešení situace, problému, paměťové hry...)
- **umět nést následky svého chování a poučit se z nich**
- **vést k vyjádření svého názoru**
(umět říci **ne** v situacích, které to vyžadují – odhadnout své síly a možnosti s ohledem na zdraví)
- **napomáhat k vytvoření morálního žebříčku hodnot**
(citlivost, tolerance, respekt)
- **vést k ohledu na druhého, na jeho práva a učit se přizpůsobit se**
- **vést ke vzájemné spolupráci**
- **rozvítet estetické cítění na základě získaných dovedností v oblasti výtvarné, hudební, slovesné a dramatické**
(výtvarné techniky, hudební nástroje, na básníky, pohádky)
- **vážít si práce druhých**
(zacházení s hračkami, předměty, úklid, práce rodičů, zaměstnanců)
- **získávat poznatky o přírodě a dění kolem v dané době a přizpůsobit se změnám**

(znaky podzimu v přírodě, počasí, oblékání, zdraví...)

- **získávat poznatky o možném nebezpečí kolem nás**

(doprava, jedovaté látky (houby), jedlé a nejedlé plody, co je zdravé a co ne...)

NABÍDKA ČINNOSTÍ:

- poznáváme, co je důležité pro naše zdraví – jídlo, vitamíny, pohyb, správné dýchání, oblékání
- tvořivá hra „Co přivezli do prodejny“ – tvary, barvy, počet, třídění
- výstavka ovoce, zeleniny ve třídě – pojmy ovoce, zelenina
- při vycházkách pozorování přírodních jevů a proměn
- vlastní zkoumání přírodnin a předmětů
- cvičení s jablíčky, brambory (overbally), kaštiny...
- psychomotorické hry
- nácvik správného čištění zubů
- úklid hraček – víme, že hračky mají své místo
- malování – správné zacházení s pomůckami
- hrajeme si s barvou – otisky (ruce, zátky, tiskátka)
- pozorování proměny školní zahrady
- na zahradě – hra na dopravu – zkusíme jací jsme chodci, řidiči (koloběžky)
- učíme se správně chovat na ulici – přecházení, semaforey, zebra
- jak voní les – rozlišení stromů jehličnatých a listnatých
- sbíráme plody stromů a keřů – sestavování a hry, tvoření
- sběr kaštanů pro myslivce
- chystáme se do postýlek – stlaní, větrání pyžam, uložení prádla na židle
- příprava „Podzimní slavnosti“ se zapojením rodičů
- procvičování paměti – nácvik pásma na slavnost
- poslech pohádek s podzimní tematikou
- rozhovor v komunitním kruhu – co smím a nesmím, pomohl jsem někomu...
- psychomotorické hry ve dvojicích
- objevovat svět zvířátek ve volné přírodě
- kalendář počasí

DÍTĚ SMĚŘUJE K TĚMTO KOMPETENCÍM:

- běžné způsoby pohybu v různém prostředí
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- zvládat základní hygienické návyky
- zvládat vyjadřovat se samostatně
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat
- dodržovat dohodnutá pravidla
- všímat si změn a dění ve svém okolí a reagovat na ně
- orientovat se v základních pravidlech silničního provozu

KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

K učení:

- poznává, že se může mnohému naučit, raduje se, co samo dokázalo

K řešení problémů:

- řeší problémy, na které stačí, známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně
- hledá různé možnosti a varianty (má vlastní nápady), využívá dosavadní zkušenosti, fantazii, představivost

Komunikativní:

- samostatně vyjadřuje myšlenky, slovně reaguje, vede smysluplný dialog
- průběžně rozšiřuje slovní zásobu, aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

Sociální a personální:

- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, slabším, rozpozná nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu
- uvědomuje si, že za své jednání odpovídá a nese důsledky

Činnostní a občanské:

- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že si za svá rozhodnutí odpovídá
- dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem

III. Přemýšlíme, co nás obklopuje

Prostřednictvím situací a plánovaných činností dítě prožívá období lásky, pocitů a přání.

CÍLE:

- **osvojit a rozvíjet praktické a pohybové dovednosti se zaměřením na svalové skupiny celého těla**
(lokomoce, chůze, běh, lezení, zdravotní cviky, manipulace s předměty a nástroji, materiálem)
- **rozvíjet smyslové vnímání**
(psychomotorické hry, naše smysly – vůně koření, co to zvoní...)
- **rozlišovat co je pro mé tělo zdravé a co ne**
(cukroví, ovoce, zoubky...)
- **rozvíjet kultivovaný projev**
(přednes básniček, zpívání koled, formulování přání, vyprávění zážitků)
- **rozvíjet komunikaci a řeč**
(vyslechnout a sledovat obsah slyšeného, procvičovat mluvidla, dýchání, artikulaci, vytleskávání slabik...)
- **rozvíjet poznávací schopnosti, vnímání, paměť, pozornost**
- **provádět konkrétní operace s materiálem**
(třídění, přiřazování, uspořádání, sestavování, odhad, experimenty, řazení...)
- **rozvíjet schopnost vyhodnotit situaci a ovládat své city**
- **rozvíjet schopnost vyjádřit své pocity a dojmy**
(slovně, výtvarně...)
- **vést děti k ohledu na druhé**
(handicapovaní, staří...)
- **rozvíjet komunikativní dovednosti verbální i neverbální**
(dárek, pohlazení, dotyk...)
- **vnímat společenské dění a podílet se na přípravách vánočních svátků**
(slavnost)
- **na základě praktických dovedností vést k rozvoji estetického citění**
- **vytvářet povědomí o sounáležitosti se světem**
- **seznamovat se s kulturním dědictvím, lidovými zvyky a tradicemi**

NABÍDKA ČINNOSTÍ:

- koordinace pohybu – zdravotní cviky, slazení pohybu s hudbou
- hrajeme si na čerty
- psychomotorické hry
- výzdoba třídy
- Mikulášská nadílka
- smyslové hry
- jaké je moje přání – výslovnost, vyjadřování, ztvárnění
- pohádky a příběhy s vánoční tematikou
- poznáváme předvánoční tradice a zvyky
- překvapení pro své nejbližší – vánoční dárek
- poslech koled
- příprava Vánoční slavnosti
- myslíme na druhé
- návštěva náměstí
- sváteční nadílka u stromečku
- jak to bylo u nás doma
- malování – O Vánocích
- nové hračky – rozvoj her tvořivých i námětových, zacházení, umístění
- Tři králové jdou k nám
- slavíme Masopust
- sezónní činnosti, experimenty se sněhem
- činnosti na ochranu a posílení zdraví

DÍTĚ SMĚŘUJE K TĚMTO KOMPETENCÍM:

- orientuje se v čase
- umí projevit, co cítí
- rozlišuje a pojmenovává části lidského těla a smysly
- seznámí se s lidovými zvyky a tradicemi
- všímá si a zapojuje se do předvánočního dění
- umí obdarovat druhého
- dovede sdělit události a příhody, které prožil

KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

K učení:

- učí se s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, soustředí se činnost, záměrně si pamatuje

K řešení problémů:

- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedou k cíli) a řešení, která funkční nejsou
- všímá si dění a problémů v okolí, přirozenou motivací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem

Komunikativní:

- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, dramatickými...)
- komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i dospělými

Sociální a personální:

- dokáže se ve skupině prosadit, ale i podřídít, při společných hrách se domlouvá a spolupracuje
- spolupodílí se na společných rozhodnutích, dodržuje dohodnutá pravidla a přizpůsobuje se jim

Činnostní a občanské:

- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení, váží si práce a úsilí druhých
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami i co je v rozporu, a snaží se podle toho chovat

IV. Vymýšlíme nové věci a řešíme situace

Prostřednictvím situací a plánovaných činností dítě zkoumá, objevuje, zpracovává informace a dokáže je využít.

CÍLE:

- **opakováním zdravotních cviků vést ke správnému držení těla a dýchání**
- **rozvíjet a obohacovat pohybovou aktivitu o sezónní sporty**
(sportovní hry, olympiáda, dětský den...)
- **koordinovat pohyb se smyslovým vnímáním**
(start, reakce na signál, překážkové dráhy s využitím smyslů – zavázané oči, za zvukem, podle hmatu...)
- **rozvíjet cit pro jazyk**
(procvičování mluvidel, obohacování slovní zásoby, hlásky, rýmy, vyprávění, opakování textu svými slovy...)
- **rozvíjet souvislé vyjadřování**
(popis obrázku, situace, děje, kladení otázek, snaha o vedení rozhovoru na dané téma...)
- **rozvíjet matematické představy**
(sestavení a rozklad celku, třídění, odhad, číselná řada)
- **procvičovat poznávací schopnosti**
(soustředit se na činnost, rozlišovat podle dané vlastnosti nebo objevovat společnou vlastnost, určovat podle polohy, práce s informacemi...)
- **upevňovat kladný vztah ke své osobě**
(vážit si sám sebe, budovat zdravé sebevědomí...)
- **na základě příkladů vytvářet kladný vztah k životu, k práci**
(trpělivost, pečlivost a snaha)
- **vést k zodpovědnosti za své chování a jednání**
- **neubližovat druhému fyzicky ani duševně**
- **upevňovat mezilidské vztahy**
- **rozvíjet praktické dovednosti**
(výtvarné techniky, možnosti různých materiálů, hry s melodií, rýmování, mimika, dramatika...)
- **rozvíjet poznatky o lidech, jejich práci a vlivu**
(příroda, stroje, vynálezy, planeta, odpady...)

- **získávat poznatky o přírodě, jejím řádu, přirozeném vývoji a proměnách (pozorování, manipulace, hledání v knihách...)**

NABÍDKA ČINNOSTÍ:

- jarní proměny v přírodě
- jarní úklid na zahradě, jarní hry (kuličky...)
- hraje si na zvířátka (mláďata)
- říkanky a básničky s jarní tematikou (Jarní slavnost)
- jarní tanečky
- práce s encyklopedií
- ekohry
- objevování – pokusy, experimenty s rostlinami (rychlení větviček)
- výzdoba třídy
- příprava na jarní svátky (zdobení vajec...)
- jarní zvyky a tradice, lidová tvorba
- hra na zajíčka
- bezpečnost na cestě
- sportovní činnosti, olympiáda

DÍTĚ SMĚŘUJE K TĚMTO KOMPETENCÍM:

- umí zachovávat správné držení těla
- zná prevenci k ochraně zdraví
- nemá obavu ze změn a umí se s nimi vyrovnat
- umí vyjádřit své pocity, líbí – nelíbí, vysvětlit proč
- přistupuje aktivně k problému a hledá řešení
- provádí jednoduché myšlenkové operace
- umí pochopit a respektovat druhého
- umí si vážit lidské práce

KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

K učení:

- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody, techniky, který dítě obklopuje
- poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo

K řešení problémů:

- užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných i matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti

Komunikativní:

- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky (knihy, encyklopedie, audiovizuální techniku...)

Sociální a personální:

- chová se při setkání s cizími lidmi obezřetně, nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- chápe, že lidé jsou různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem

Činnostní a občanské:

- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a naopak (lhostejnost, pohodlnost a nízká aktivita má svoje nepříznivé důsledky)
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí

V. Loučíme se s naší třídou, mateřskou školou

Prostřednictvím situací a plánovaných činností se dítě loučí se školkou a bilancuje.

CÍLE:

- **upevňovat pohybové a lokomoční dovednosti**
- **upevňovat zdravé návyky a postoje**
- **dbát na své bezpečí a zdraví**
- **upevňovat verbální a neverbální dovednosti**
- **rozvíjet řečové dovednosti**
- **obohacovat slovní zásobu**
- **rozvíjet schopnost soustředit se a dokončit činnost i pro mne méně zajímavou**
- **rozvíjet paměťové dovednosti, logické myšlení**
- **vyhodnotit své jednání a chování a zvolit cestu k nápravě**
- **naučit se přiznat chybu a poučit se z ní**
(nahodilé nebo připravené situace)
- **vést ke vzájemné toleranci a respektu**
(různá etnika)
- **podporovat kamarádství**
- **osvojováním praktických dovedností rozvíjet tvořivost v oblasti hudební, výtvarné, dramatické, literární**
- **rozvíjet spolupráci**
- **získávat poznatky o světě**
(země, lidské rasy, národnosti, řeč, kultury...)
- **nebezpečí kolem nás**
(špatní lidé, omamné látky, nehody...)

NABÍDKA ČINNOSTÍ:

- námětové hry na téma cestování...
- činnosti a hry na téma bezpečí a zdraví...
- otužování a letní hry
- hry s vodou
- výlety
- příprava na Závěrečnou slavnost

DÍTĚ SMĚŘUJE K TĚMTO KOMPETENCÍM:

- umí napodobit jednoduchý pohyb, má radost z pohybu a z toho, co dokáže
- ví, kde hledat pomoc
- všímá si rozmanitosti změn a dění v nejbližším okolí
- vytrvá u činnosti a dokončuje ji
- uvědomuje si, že lidé jsou různí, liší se podle znaků (věk, pohlaví, etnika...)
- ochraňuje přírodu, úmyslně ji nepoškozuje
- umí se projevit, podřídit, ukázat, co umí širší veřejnosti (závěrečná slavnost)

KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

K učení:

- při zadané práci dokončí, co započalo, dovede postupovat podle instrukcí a pokynů
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

K řešení problémů:

- chápe, že vyhýbat se řešení problému nevede k cíli, uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

Komunikativní:

- ovládá řeč, hovoří ve větách, samostatně vyjadřuje myšlenky, sdělení, slovně reaguje, vede dialog
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky, a že je možno se je učit

Sociální a personální:

- chápe, že nespravedlnost, ubližování, agresivita se nevyplácí, a že vzniklé konflikty lze řešit dohodou, dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

Činnostní a občanské:

- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat, chápe, že všichni lidé mají svoji hodnotu
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, že se svým chováním na něm podílí, a že jej může ovlivnit